

Petra Pogorelc,
OŠ dr. Franceta Prešerna
Ribnica

Pouk v lokalni gambijski šoli

IZVLEČEK: V Gambijo že nekaj let potujejo prostovoljci iz Slovenije, ki pomagajo tamkajšnjih učiteljem pri izvedbi pouka. Ta poteka precej drugače kot v slovenskih šolah. V razredih v Gambiji je okrog 40 učencev in samo en učitelj. Ti imajo na voljo zelo malo učnih pripomočkov, metode in oblike dela pa so enolične. Prostovoljci želijo v učno okolje prinesiti nove metode, oblike dela in učne pripomočke ter na ta način izboljšati pouk. S tem želijo pomagati pri izobrazbi gambijskih otrok. Namen članka je predstaviti lokalno gambijsko šolo Mobeta in pouk v šoli, odpravo dveh prostovoljcev v Gambijo, njuno delo pri pouku, zbiranje materialov ter njuno izkušnjo, ki sta jo predstavila učencem na POŠ Sušje.

Gljučne besede: osnovna šola v Gambiji, delo v šoli, prostovoljstvo

Lessons at a Local Gambian School

Abstract: For a few years now, volunteers from Slovenia have been travelling to Gambia to help the local teachers with giving lessons. The lessons differ greatly from those in Slovenian schools. In Gambia, there are around 40 pupils in one class and only one teacher. The latter have very few teaching aids at their disposal, and the methods and forms of teaching are monotonous. The volunteers are introducing new methods, forms of teaching, and teaching aids into the learning environment, thus improving the lessons. That way, they are helping to educate Gambian children. The purpose of the article is to present Mobeta, a local Gambian school, the lessons given there, the expedition of two volunteers to Gambia, their work in class, their gathering of materials and their experience, which they have presented to pupils at the Sušje Subsidiary Primary School.

Keywords: primary school in Gambia, work in school, volunteerism

Uvod

Konec aprila 2018 sta Lejla Košmrj (študentka magistrskega študija psihologije) in Tadej Košmerl (študent magistrskega študija andragogike) za tri tedne odpotovala v Gambijo, v kraj Serekunda, kjer sta pomagala učiteljem pri poučevanju učencev v tamkajšnji osnovni šoli Mobeta. Društvo *Za otroke sveta* (zaotrokesveta.com) na tej šoli organizira tabore za prostovoljce. Potekajo že šesto leto, vsako leto jih je več in vsa prosta mesta se hitro zapolnijo. Udeležujejo se jih študentje različnih smeri in ljudje različnih poklicev, tako tam pomagajo na različnih področjih: v bolnišnici, veterinarski postaji, na gradbišču, kjer poteka gradnja novega izobraževalnega centra. Lejla in Tadej sta želela pomagati v šoli.

Pred njunim odhodom smo na Podružnični osnovni šoli Sušje zbirali barvice, voščenske, šilčke, radirke, pobarvanke in vse ostale šolske potrebščine, brez katerih si pouka pri

nas ne predstavljamo več. Dogovorili smo se, da bosta izkušnjo, ko prideta domov, delila z nami.

O Gambiji

Gambija je precej majhna država v zahodni Afriki, ki meji na nam bolj znana Senegal in Atlantski ocean. Njena površina znaša 11.295 km², glavno mesto je Banjul, reka pa istoimenska Gambija. Število prebivalcev se giblje okrog dveh milijonov, govorijo angleško (to je tudi njihov edini uradni jezik) in lokalne jezike wolof, mandiko, fulo, plačujejo z dalasiji (Društvo za otroke sveta, b. l.). Štruca kruha stane 7 dalasijev, kar je približno 12 evrskih centov. Za turiste je to precej ugodna država, za tamkajšnje prebivalstvo pa niti ne. Povprečna učiteljska plača znaša okrog 30 evrov.

Šolanje

V Gambiji skoraj ni državnih šol, po večini so zasebne, za kar je treba plačati šolnino. Večina staršev si je ne more privoščiti, zato šolo običajno obiskujejo tisti otroci, ki imajo botra. Na šoli Mobeta v Serekundi ima večina učencev svojega botra iz Slovenije, ki letno plačuje 45 evrov šolnine in mesečno 17 evrov za učne pripomočke in malico. Otroci začnejo šolo obiskovati s tremi leti, uradno se sicer do sedmega leta imenuje vrtec, a delo v vrtcu poteka podobno kot v šoli. Na šoli je 12 oddelkov, od tega štirje vrtčevski, skupaj so učenci iste starosti.

Slika 1: Lejla in Tadej z otroki iz Gambije. Avtor fotografije: Tadej Košmerl.

V oddelku jih je okrog štirideset, kar izredno otežuje diferenciacijo in individualizacijo. Učitelji za poučevanje običajno niso posebej pedagoško usposobljeni, končane imajo različne srednje šole.

Slika 2: Učenci pri pouku v Gambiji. Avtor fotografije: Tadej Košmerl.

Šolska zgradba je preprosta, učilnice so za okrog 40 učencev precej majhne, imajo odprtine za okna in vrata. Šola nima elektrike ali vodovoda, ima pa šolsko dvorišče, na katerem stoji vodnjak, ki je vir njihove vode. Sanitarije za učence so slabo vzdrževane.

Učenci so oblečeni v zeleno-bele uniforme in obuti v ponošene čevlje, ki jih kupijo na tržnici, dobijo od botrov ali od svojih starejših bratov in sester. V šolo pridejo peš, nekateri prehodijo tudi par kilometrov. Na ramah imajo ves čas pouka torbice, ki jim jih pošljejo botri. Po večini so prazne, saj svojih učnih pripomočkov običajno nimajo. Zvezke in svinčnike jim razdeli učitelj, ki jih po koncu pouka tudi pobere. Šilčke in radirke vidijo takrat, ko jih prinesejo prostovoljci. V učilnici imajo še šolsko tablo, staro gobo za brisanje table in le eno vedro vode za umivanje gobe, rok in pitje. Poleg vedra imajo skodelico, s katero zajemajo vodo. Otroci v šoli so razigrani, po večini se radi učijo, saj vedo, da šolanje ni samoumevno. Vsi poznajo vrstnike, ki jim zaradi pomanjkanja finančnih sredstev izobraževanje ni dostopno.

Pouk

Pouk se začne okrog pol devetih in traja do dveh. Vmes imajo čas za malico, ki je običajno juha iz rakcev ali štručka kruha. To malico si lahko privoščijo otroci, ki imajo botra. Zelo radi si pomagajo med seboj, zato tisti, ki hrano imajo, delijo svoj obrok s tistimi, ki je nimajo.

Pouk poteka večinoma frontalno. Učenci v vseh razredi sedijo po klopeh, stola nima vsak svojega, zato na enem velikokrat sedita po dva učenca.

Slika 3: Učenci pri pouku v Gambiji, sosednji razred. Avtor fotografije: Tadej Košmerl.

Slika 4: Učenci pri pouku v Gambiji, učenje poimenovanja živali. Avtor fotografije: Tadej Košmerl.

Učenci imajo na urniku različne predmete: zbor šole (vsako jutro se vsi učenci šole zberejo pred šolo, kjer zapojejo himno ter nekaj pesmi, se pozdravijo, vodja šole pa ima motivacijski govor), angleški jezik, matematika, razvijanje govornih spretnosti, spoznavanje okolja in družbe, šport, likovna umetnost ter osebnostni, socialni in čustveni razvoj. Odmor imajo od 11.00 do 11.45, takrat se otroci družijo v učilnici ali se prosto igrajo na dvorišču, npr. igre lovljenja, nogomet, pojejo, se igrajo rajalne igre (štetje, črkovanje ...). Od 13.15 do 14.00 imajo na urniku učno uro, ko je čas za utrjevanje znanja. Ne glede na to, kakšen je urnik za posamezen dan, se večinoma učijo matematike, črkovanja in razvijanja jezika.

Pri predmetu angleški jezik se po metodi odmeva učijo angleškega črkovanja in izgovarjave besed. Za veliko besed, ki jih znajo izgovoriti, ne vedo, kaj pomenijo, opažata Lejla in Tadej. Razlike med učenci so tako velike, da v tem razredu nekateri učenci že pišejo, drugi pa ne znajo zapisati posameznih črk. Tudi pri

matematiki se učijo pesmice npr. za pošteevanko števila 2, povedo večkratnike, ne znajo pa izračunati, koliko je 2 krat 3. Tudi sicer večina nima dobrih številskih predstav. Pri športu odidejo na šolsko dvorišče ali na ulico ob šoli in igrajo nogomet z žogo ali s kakršnim koli predmetom, podobnim žogi (npr. s pločevinko). Likovni pouk izvajajo zelo redko, ravno tako predmet osebnostni, socialni in čustveni razvoj.

Učitelji učence disciplinirajo z udarci s palico, in ko zapustijo učilnico, imajo prostovoljci precej težko nalogo z ohranjanjem miru v učilnici. Tudi sicer je načrtovanje pouka zelo zahtevno, saj tudi učitelji nimajo učnih pripomočkov. Tako morajo prostovoljci, če hočejo pri pouku uporabiti učne liste, sami napisati vseh 40. Med učenci je velika razlika v predznanju, saj tisti, ki niso obiskovali vrtca, ne znajo angleško in težko sledijo pouku, ki poteka v angleškem jeziku. Zaradi tega, ker ne razumejo navodil, pri pouku ne poslušajo, se dolgočasijo, skrivajo zvezke, da jim ne bi bilo treba pisati, in čakajo, da bo pouka konec. Drugi se iz njih norčujejo in jih zmerjajo. Zanje ni posebej poskrbljeno, pričakuje se, da jim bodo pomagali družinski člani, ki pa jim v večini primerov ne znajo. Dodatnega in dopolnilnega pouka nimajo.

Prostovoljca v šoli

Ker Lejla in Tadej nista vedela, kakšen je nivo znanja otrok v njunem oddelku šest- do sedemletnikov, vnaprej nista mogla pripraviti veliko dejavnosti. S seboj sta vzela nekaj pobarvank, učnih listov za učenje števil, barvni papir ter konkreten material (kroglice, slamice, prazne CD-je, kozarčke ...).

Po prihodu v šolo se je hitro pokazalo, da imajo učenci zelo različno predznanje, pri vseh pa je bila fina grafomotorika slabo razvita, zato sta načrtovala dejavnosti za razvijanje le-te. Učenci so natikali kroglice

Slika 5: Učenci pri pouku v Gambiji, utrjevanje poimenovanja živali. Avtor fotografije: Tadej Košmerl.

na vrstico, risali po prašnih tleh, se igrali s kamenčki in jih postavljali v določene vzorce, risali po hrbtu sošolcev in risali vzorčke z različnimi pisali na papir. Pobarvali so tudi nekaj pobarvank. Barvanje do črte jim je predstavljalo velik izziv. Vsak je tudi sam zgubil papirnato letalo, za kar so porabili skoraj celo šolsko uro.

Slika 6: Učenci pri pouku v Gambiji, učenje poimenovanja delov telesa. Avtor fotografije: Tadej Košmerl.

Lejla in Tadej sta otroke naučila nekaj pesmi po pristopu TPR (total physical response oz. popoln telesni odziv). Pri tem pristopu učitelj najprej nauči učence, kako naj se na določeno besedo gibalno odzovejo, po nekaj ponovitvah besedo tudi sami izgovorijo (Frost, 2004). Učencem sta hotela pokazati, da imajo vse stvari, ki se jih naučimo, nek smisel in da lahko te besede tudi drugje uporabijo.

Pri delu sta najbolj pogrešala računalnik, saj nista mogla pokazati slik. Zanašati sta se morala samo na materiale, ki sta jih prinesla s seboj. Ti so bili v zelo omejenih količinah. Dejavnosti, ki sta jih načrtovala, so učence zaposlile za veliko več časa, kot sta predvidela. Velik izziv je bil vzdrževanje discipline. Posebej sta se posvetila učno šibkejšim in jim pomagala pri najbolj osnovnih stvareh. Vse dejavnosti, ki sta jih izvedla, so učenci z veseljem sprejeli, ravno tako tudi učitelji, saj sta jim pokazala nove metode in oblike dela ter materiale, ki jih bodo lahko še naprej uporabljali.

Sklep

Lejla in Tadej sta z lepimi spomini zapustila Gambijo, večkrat se spomnita tudi na otroke, ki sta jih poučevala in na katere sta se tudi navezala. Mislita, da sta pouk dobro načrtovala in sta sčasoma dobila občutek, koliko bodo učenci zmogli narediti v eni uri, tako nadarjeni, kot šibkejši. Učencem z učnimi težavami sta veliko pomagala in si zato želita, da bi tudi gambijski učitelji imeli boljše pogoje za individualizacijo. Pri tem lahko veliko pomagajo prav prostovoljci, ki se lahko posvetijo

določenim posameznikom, saj se en učitelj v tako številčnem oddelku ne more. Ne moremo pa tudi mimo dejstva, da bi bilo za učence dobro, da bi imeli učitelji v Gambiji ustrezno pedagoško izobrazbo.

O njihnih vtisih smo z veseljem poslušali tudi učenci POŠ Sušje na predstavitvi gambijske izkušnje, ki sta jo pripravila Lejla in Tadej. Bili so zadovoljni, da so bili lahko del te izkušnje. Imeli so veliko vprašanj o pouku in življenju otrok ter se vsi skupaj strinjali, da je kljub včasih napornemu slovenskemu šolskemu sistemu, življenje tukaj lepo.

Slika 7: Predstavitve šolanja v Gambiji na POŠ Sušje.

Viri:

Društvo za otroke sveta (b. l.). Zakaj Gambija. Pridobljeno s spletne strani: <http://zaotrokesveta.com/splosno-o-gambiji/> (25. 11. 2018).

Frost, R. (2004). Total physical response – TPR. Pridobljeno s spletne strani: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/total-physical-response-tpr> (25. 11. 2018).

Ustno poročanje Lejle Košmrlj in Tadeja Košmerla, 16. 11. 2018, Sušje.